

Znano je bilo, da so narodni krogi sila razburjeni zoper ravnanje kranjske hranilnice, katera je tako rekoč na razpolaganje dala zaklade hranilničnega rezervnega zaklada nemškemu „Schulverein“u. Vrh tega širila se je po Ljubljani govorica, da nameravata svečanosti vdeležiti se tudi velikonemška agenta Schönerer in Knotz z nemškimi „burschi“ z graškega in dunajskega vseučilišča.

S pohvalo moramo zato odobriti postopanje c. kr. deželne vlade, katera je javni del svečanosti, kolikor moč, omejila, katera je s pomočjo žandarjev in vojakov vzdržala javni red in tako zabranila izgrede one vrste, ki bi spadali pod kazenski zakonik. — Izrekoma moramo še odobriti, da je gospod deželni predsednik ukazal, ob 12 uri ponoči skleniti komers na kazinskem vrtu, ker je vrt kazinski v resnici le pičlo omejen del javnega sprehajališča v zvezdi in ker ne dvomimo, da je moralo več kot dvanajsturno petje in pitje popolnoma zadostovalo potrebam tudi še tako petja in pitja željnih turnerjev in njihovih gostov. — Po vsem preobilna požrtovalnost bi se bila zahtevala od mestnih rednikov, žandarjev in vojakov, ako bi se jim bilo trudapolno straženje podaljšalo tudi še čez polnočno uro.

Ker nismo nikakoršne potrebe čutili, osebno ogledati si to nemško svečanost, veseli nas, da se je svečanost po poročilu uradne „Laib. Zeitung“ vršila razun nekoliko kričanja na večer — v lepem redu. — Nemški listi, se ve da v nasprotju z uradnim poročilom, vso dogodbo obračajo tako, kakor da bi Bela Ljubljana ne imela prostora za miroljubnega Nemca, kakor da bi bil sklep mestnega odbora obrnjen proti pesniku Anastaziju Grünu. Zato bi bili želeli, da bi bil uže sklep odborov spodbil temelj takemu podtikanju. — Mislimo pa, da to storiti še sedaj ni prepozno izrekoma v očigled interpelacije Mengerjeve v državnem zboru, v kateri so posnete in še poojstrene vse obtožbe in psovke iz nasprotnih nam nemških časnikov. — Za vse te časnike in za javnost treba je toliko bolj nepristranskega pojasnila, ker so se pri tej dogodbi prav po bratovsko pajdašili najostrejši naši nasprotniki v „Deutsche Zeitg.“, „Grazer Tagespost“, „Neue Presse“ in pa v poluradni „Presse“.

Mi tedaj sklepamo s prepričanjem, da je c. kr. deželna vlada v tej dogodbi na vse strani spolnila svojo dolžnost s željo, da naj narod naš nikdar ne prekorači postavnih mej, in da naj se tudi pred vsem zmernim nemškim svetom razkrije početje nezbirčnih naših nasprotnikov, početje, ki na to meri, iz muhe narediti slona in s tem pred svetom črniti splon gotovo miroljuben naš narod.

Dogodbe na Nemškem trgu, katere so se baje godile po dnevu razkritja, in enako tudi govorica, o kateri se brzojavlja nemškim listom iz Gradca, da je bila Anastasius Grünova spominska plošča pri Blejskem jezeru — razbita — so nas silno osupnile; obsojati in obžalovati jih moramo z največjo ojstrostjo, in brez ovinkov izrečemo, da oni, ki pod krinko narodnosti slovenske s takim početjem skrunijo naše imé, niso prijatelji našega naroda, temveč njegovi najhujši sovražniki, ker s takim početjem večjo škodo prizadevajo imenu, razvoju in politični veljavi našega naroda, kakor naši najhujši nasprotniki! — Narod, varuj se krivih prerokov!

— Kranjska hranilnica imenovala je v svoji seji 1. dne t. m., kakor je bilo uže prej pričakovati in znano, političnega kolovodjo svojega dr. Suppana za hranilničnega vodjo s prostim stanovanjem in mastno plačo. Tako velja tudi tukaj pri hranilnici nemško-politično merilo.

— Vreme. Pretekli petek začelo je, hvala Bogu, deževati, in dolgo zaželjen in pričakovan dež je več dni zaporedoma prav izdatno namočil razpokano žejno zemljo. Trava in polje sta na novo vživila upanje naših kmetovalcev, da pridelek polja ne bo preslab.

Božidar Raič,

državni poslanec, župnik pri sv. Barbari v Halozah na Štajerskem, ud skoraj vseh slovenskih društev,

izdihnil je dne 6. t. m. zjutraj svojo blago dušo. S pokojnim zgubi slovenski narod enega svojih najodličnejših prvoboriteljev, zgubi radodarnega podpornika vseh slovenskih društev, slovenski poslanci izgubijo ljubljene tovariša, večina državnega zbora značajnega, nepremakljivo zvestega in tudi zavednega soboritelja.

Po prestani hudi vročinski bolezni okrevaj je pokojni toliko, da se nihče več ni bal tako žalostnega izida bolezni. Pa — nenadoma hitro poklical ga je minulo nedeljo zjutraj Vsegamogočni iz tega sveta, prav iz sred borbe za slovenski narod, katerega je pokojni ljubil z vsemi silami gorečega svojega čutja.

Pri minuli splošni razpravi o državnem proračunu za tekoče leto bil je pokojni Raič prvi govornik za proračun in z ojstrimi besedami je tožil, da vlada celó v 7. letu svojega vladanja tako čisto prezira opravičene narodne težnje Slovencev, izrekoma Slovencev na Štajerskem. Z živimi barvami slikal je obupni stan Slovencev in kako osodepolno bolj in bolj se širi med njimi nemštvo, ne da bi vlada pokazala tudi le dobro voljo izvršiti svoj lasten, v prestolnem govoru izražen program.

To bil je njegov zadnji govor, njegov zadnji čin v javnosti. Koj drugi dan tožil je o bolezni, katera ga je položila na smrtno posteljo.

Še le 59 let star izdihnil je svojo blago dušo v Beli Ljubljani, kjer mu je naš narod včeraj priredil slovesen, sijajen pogreb.

Vsa domovina žaluje na grobu iskrenega rodoljuba. Hranimo mu večni, hvaležni spomin!

— Smrti poslanca Raiča spominjal se je minuli ponedeljek tudi predsednik državnega zbora dr. Smolka, kateri je naglašal veliko zaupanje, katero je pokojni užival v svoji rojstni deželi in pa naglašal poštenost njegovega značaja, zarad katerega gotovo vsa zbornica obžaluje smrt svojega tovariša. — S pohvalo sprejela je vsa zbornica stoječa to izjavo predsednikovo.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Kakor je uže dunajski telegram zadnjih „Novic“ naznanjal, presukal se je položaj gledé ministersko-parlamentarne krize v toliko, da se je pričelo pogajanje med vlado in državno-zborsko večino zarad carine na petrolej.

Sad pogajanja bil je ta, da je carinski odsek z veliko večino zavrgel predlog Süssov in pritrdil predlogu Abrahamovičevemu, po katerem se carina na surov petrolej povekša od 1 gold. 42 kr. na 2 gold. Finančni minister pa je izjavil, da hoče zarad te premembe stopiti v dogovor z ogersko vlado zato, ker se načeloma ne loči od vladinega predloga. S kratkimi besedami

utemeljil je finančni minister tudi prvo skupno vladino izjavo s tem, da se je vlada zavezala zagovarjati skupno dogovorjene predloge, ker je pa predlog Süssov načelno različen od vladinega predloga bila je ona izjava vladina čisto naravna.

S tem prevratom bila je odstranjena za nekaj časa kriza, v obče pa se ne dá tajiti, da je še mnogo nejasnega in nedognanega, nekaj pomenljivega tudi še nasprotnega med vlado in večino, kar bo zahtevalo zdrave in poštene rešitve. — Ves teden vrtilo se je obravnavanje krog vprašanja, jeli se carinska tarifa v zbornici poslancev reši pred pretrganjem zborovanja ali pa še le v jeseni. O tem vprašanji razgovarjali so se vsi desniški klubi vlada in parlamentarična 17orica.

Do včeraj opoludne še gledé tega vprašanja ni bilo nič sklenjenega, vse pa kaže na to, da so zapreke takojne obravnave carinske tako velike, da jih bo ali prav teško ali celó nemogoče premagati.

Dogodbe v Budim-Peštu se tukaj z veliko pozornostjo opazujejo in v vseh državoljubnih krogih se čuti, da naša notranja skupno-avstrijska politika ne more in ne sme več hoditi po dosedanji poti, prevrat, temeljiti prevrat je neobkudno potreben, vsakdo pa tudi previdi, da tak prevrat takoj ni mogoč, toda zgoditi se mora in vpeljati kar prej.

Dostavek. Ravno kar izvemo, da se je sklenilo v dogovoru med večino in vlado, da carinska tarifa uže danes pride na dnevni red in da se tedaj v zbornicah poslancev v obeh državnih polovicah reši pred pretrganjem zborovanja.

Ogerska. — Telegrami z Budim-Pešta z dne 7. t. m. naznanjajo: Izgredi so se danes ponoči ponavljali in je ostalo pri teh celó nekaj mrtvih in ranjenih. Dijaki so opoludne sklenili, nadaljevati demonstracije in se zbrati za carinskim uradom na obrežji Donave. Pa tukaj jih je policija razgnala, zato pa se je druhal podala na „korso“ med odlično občinstvo, kjer je en človek skočil na stol in je tam v pričo generala barona Edelsheim-a in ministra Szecheny-a s sramotnim govorom psoval vojno.

Policija na konjih ni mogla hitro razgnati druhal, ker se je pomešala med odlično občinstvo in še le policaji pešci so razsajalce razgnali s puškami in bajoneti, potem je druhal hudo razsajala pred borso in pred prostori liberalnega kluba. — Na Franc-Josipov trg prišla sta potem dva batalijona pešcev polka Stubenrauhovega. Druhal pa je šla dalje proti Janskijevem stanovanju, kjer pa vse prigovarjanje policije ni nič pomagalo, segli so po sablah in bajonetih in tako so nekaterim precepili nosove, nekaterim glave, ena do sedaj nepoznana oseba pa je bila prebodena.

Znano je uže, da bo poslanec Irany zaradi teh dogodbe vlado interpeliral. — Te dogodbe dosti značijo stranko, s katero se sedaj vlada unstran Litave.

Bavarska. — Z Monakovega se piše dunajskemu poluradnemu „Fremdenblattu“: „Na Bavarskem treba se bo v kratkem pečati z mislijo vladarstva. Za ta slučaj je po ustavi k vladarstvu poklican kruljev stric princ Luitpold, ki je sedaj v 66. letu starosti; od svojih mladih let bil je pri vojaštvu, najprej pri topničarjih in kasneje pri pešcih; bil je v vojskah l. 1866. in pa 1870. in 1871. in je sedaj glavni nadzornik vojne. Prve čase potoval je princ po Laškem, Grškem in v Egiptu. Tudi se je pečal in se še peča z državnimi zadevami in je več kot 40 let ud državnega zbora. Kralj Kralj Ludevik II. izročil je kmalu po nastopu prestola princu predsedništvo državnega sveta, posel, katerega so do tedaj opravljali navadno bavarski kralji sami.

Tudi v javnih državnih zadevah je mnogokrat, zadnji čas pa skoraj izključno on zastopal kralja. Razum za umetnost podedoval je po svojem očetu, on pridno in z razumom obiskuje delavnice umetnikov in sam zbira umotvore.“ — Govorice, katere so tedaj širili neodvisni bavarski listi, so tedaj vendar-le resnične, akoravno so se od bavarske uradne strani mnogokrat in trdovratno preklicavale. Pa tudi ni drugače mogoče, ker se je vse bavarsko kraljestvo trdo po robu postavilo — dosedanji velikanski potrati brez vladanja.

Francoska. — Zbornica poslancev obravnavati bo imela prav v kratkem predlog o izgnanji pretendentov (oseb, katerim bi postavno pripadala pravica do francoskega prestola). Vlada nameravala je v ta namen pri zbornici zahtevati postave, po kateri se ona pooblasti, ako treba, iz dežele izgnati dotične prince. Večina zbornice pa zahteva in videti je, da tudi vlada v tem smislu odjenja, da naj se izreče za zapoved, da takoj vsi pretendenti zapusté deželo. — To je dalo princu Napoleonu povod, proglasiti nek manifest, v katerem se gledé sebe in svoje rodbine sklicuje na to, da je bil zmirom zvest sin domovine, da je zmiraj priznaval ono vladanje, katero so si Francozi odločili, dalje, da se ni ničesar zgodilo, kar bi kazalo nevarnost pretendentov. Ako je grof Pariški omožil svojo hčer in so mu povodom te družinske dogodbe čestitali znani francoski krogi, vendar to ne more biti opravičen vzrok iz dežele pognati naslednike francoskih vladarskih rodbin. — Dalje pa našteva Napoleon sedanjim republikanskim vladam dolgo vrsto napak, katere so storile, da so blagostanje dežele uničile, skrbele samo zato, da so bogateli posamezni uradniki in funkcionarji, da niso znale konkordata ne odpraviti ne sprijazniti se z njim, da je uprava zanemarjena, ker so različne vlade pognale veliko število izvrstnih uradnikov, zaveznikov in prijateljev, si republika ni znala pridobiti in tako je Francoska ostala oslABLJENA in osramotena. Upa pa, da bode francosko ljudstvo kmalu spregledalo in zapustilo one, ki ga sedaj zlorabijo v svoje dobičkarske namene ter si poiskalo one, ki so v resnici prijatelji francoskega ljudstva.

Angleška. — Gladstone in njegova Irska postava še zmirom nista rešena, nasprotje narašča in zopet odneha in za to se tudi glasovanje odlašá dalje in dalje. Telegrami od ponedeljka javljajo, da je odvisna osoda irske postave od glasovanja 20 sedaj še ne odločenih poslancev, ako ti glasujejo zanjo, zmaga Gladstone z nekolikimi glasovi, sicer pa propade.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 9. junija ob 1. uri 5 minut popoldne.

Pričeti carinski razpravi izmed 31. prvi govori Chlumecky. Danes proglaseno cesarjevo pisanje nadvojvodu Albrechtu polno gorkega priznanja njemu in vojni. Živahen odmev Serajevski napitnici nadvojvodovi. To smatra se: Zadeženje vojni, obsodba ogerskih dogodb. Začetek pomenljivega prestata. Sinoči v Pešti zopet krvavi izgredi. Irska postava zavržena.

Žitna cena

v Ljubljani 29. maja 1886.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. 30 kr. — turšice 5 gold. 4 kr. — soršice 6 gold. 19 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 88 kr. — prosa 5 gold. 4 kr. — ajde 3 gold. 90 kr. — ovsa 3 gold. 25 kr. — Krompir 3 gold. 58 kr. 100 kilogramov.